

ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ

БИОГРАФИЈА

- Доситејево световно име је Димитрије. Димитрије Обрадовић рођен је у Чакову, у занатлијској породици. После смрти његовог оца, његов тетак, да би га излечио од сањарења и мистицизма, изводи га из школе и даје на занат. Међутим, жеља за науком коју је он гледао у црквеним књигама, не оставља га ни касније, и чим му се за то указала прилика, он оставља занат и родбину и бежи у фрушкогорски манастир Хопово. Доситеј се ту закалуђерио и почео озбиљно да мисли на пустињски живот. Али када је боље упознао и ближе упознао манастирски живот, видео је да то не одговара његовим илузијама. Поред тога, до руку су му дошле и грађанске књиге, управо оно за чим је и жудео. После три године манастирског живота, напушта манастир за сва времена. Од тог тренута настају његова непрекидна путовања ради студија.

Зграда Велике школе у Београду, 1808.

Основао ју је Доситеј, а била је наша најзначајнија просветна и културна установа од половине 19. века до почетка 20. Претеча Београдског универзитета.

ПУТ ПО ЕВРОПИ

- Као учитељ и домаћи васпитач и као манастирски гост обилазио је скоро цео Балкан и Малу Азију, затим Италију, Немачку, Француску, Енглеску, Аустрију и Русију. У Смирни је провео три години као ђак једне чувене школе. Школу је морао да напусти због избегавања Руско-турског рата. Као учитељ језика одлази из Беча у Карловце и Молдавију. Мантију је скинуо тек када се уписао у Халеу да слуша филозофију. Филозовске студије наставља у Лајпцигу и ту почиње сам да пише 1783.године. Штампала своје прво дело "Живот и прикљученија". Путовао је у Париз, Лондон и Русију где је био позван за наставника једне војне школе.

ДОСИТЕЈЕВА ЗАДУЖБИНА

- Основана је 17. септембра 2004. године у Вршцу. Том приликом одржана је Скупштина Задужбине и потписан је Уговор о оснивању.
- Од 21. октобра 2004. године, Задужбина "Доситеј Обрадовић" је званично почела са радом.
- Линк до странице задужбине:
- <https://dositejeva-zaduzbina.rs/o-zaduzbini/>

Доситејев врт, Доситејев штап и Доситејеви дани

- Доситејев врт, годишњак “Задужбине” Доситеј Обрадовић” - часопис специјализован за 18. век, намењен је публиковању радова из свих области истраживања Доситејевог дела као и српске културе 18. века повезних са Доситејовим деловањем.
- Награда Доситеј Обрадовић, “Доситејев штап” се додељује за изванредно постигнуће у просвети, науци и култури.
- Доситејеви дани су манифестација која се одржава у Београду од 2004. године. Задужбина Доситеја организује тај догађај и подсећа на Доситејева начела о образовању, васпитању и српској култури.

ДОСИТЕЈЕВО ПРОСВЕТИТЕЉСТВО

- Своја главна и најбоља дела почиње објављивати од 1783.
- Прво је штампао “Живот и прикљученија”, аутобиографију у којој је испричао свој живот од рођења до четрдесет и треће године и своју биографију пропратио рефлексјама о потреби школа и науке и о духовној заосталости калуђера, које оштро напада. После тога штампа “Совјети здавога разума”, изабране мисли и савете учених људи с разних језика приведене. То су морални и полемички огледи. Затим објављује “Собраније”, збирку огледа из морала и практичне филозофије.

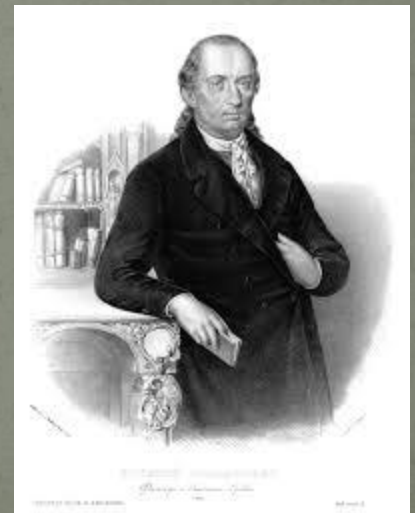
ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА

- Текст је написан у првом лицу и представља ауторово сведочење о сопственом животу. Дакле, аутобиографија. У предговору говори да је дело посвећено српском народу да га просвети и поучи, и да га упути у живот осталих културних народа Европе. Разумљиве су те просветитељске тенденције. Истиче као најважније васпитање омладине у здравом рационалистичком духу. Најавио је своје дело биографско писано у два дела, желео је да млади пођу путем просвете одмах, а не да као он губе најлепше године у манастиру. Изнео је оштру осуду манастирског живота која је у делу толико снажна. У делу постоји мноштво лирских момената, у којима се запажа млада и осетљива душа Доситеја. Дирљиви су описи опраштања од гроба мајке и сестре Јулијане као и опис родног села његове мајке.

НАРОДНИ ЈЕЗИК У ДОСИТЕЈЕВИМ МИСЛИМА

- У погледу језика Доситеј је претеча Вука Караџића, иако српски народни језик он није узео из разлога књишких и програмских, већ просто као средство да га прости „сељани и чобани“ могу разумети и да се просвета лакше и брже шири. Истина, код њега има доста граматичких грешака, позајмљених речи и синтаксичких облика из туђих језика, но то је сасвим разумљиво код једног писца који је рођен далеко од народног центра, који је већи део живота провео на страни и који је принуђен да ствара књижевни језик од простог народног језика, још неразвијеног и сиромашног. Па ипак, његов стил се одликује необичном једноставношћу и топлином, која је била права реткост и код савременијих писаца.

- Преминуо је у Београду 1811. године и сахрањен је у порти Саборне цркве у Београду. Његово тело је двапут измештано, 1837. због зидања нове Саборне цркве уместо старе која је срушена и други пут 1897. да би се његов гроб поставио напоредо с гробом Вука С. Караџића.

Hvala na pažnji!

Маријана
Митрашиновић 2ТХТ